

ЈАВНО ВОДОПРИВРЕДНО ПРЕДУЗЕЋЕ ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ НОВИ САД

21000 Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 25

тел: 021/4881-888 централа, кориснички центар 0800/21-21-21 & факс: 021/557-353

ПИБ: 102094162, Матични број: 08761809

www.vodevojvodine.com

E-mail: office@vodevojvodine.com

**ПЛАН УПРАВЉАЊА
СПОМЕНИКОМ ПРИРОДЕ „ХРАСТ ЛУЖЉАК У ДВОРИШТУ ЦРПНЕ
СТАНИЦЕ КОД КУМАНА“ ЗА ПЕРИОД ОД 2020. ДО 2029. ГОДИНЕ**

Нови Сад, децембар 2020. године

САДРЖАЈ:

УВОД

1. ПРИКАЗ ГЛАВНИХ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ - ПРИРОДНИ РЕСУРСИ
2. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА
3. УСЛОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ
4. ВОДНИ УСЛОВИ
5. РЕШЕЊЕ О ВОДНОЈ САГЛАСНОСТИ
6. ПРЕГЛЕД КОНКРЕТНИХ АКТИВНОСТИ, ДЕЛАТНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОР УГРОЖАВАЊА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА
7. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА
8. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ТИХ ЦИЉЕВА
9. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЂЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ
10. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА
11. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА
12. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА И РЕЖИМА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА
13. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА
  - Еко маркетинг
  - Културно-едукативне активности
  - Туризам и рекреација
14. СТУДИЈСКА (ИСТРАЖИВАЧКА), ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ
15. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ И ПАРТНЕРСТВА СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ
16. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА СА ДИНАМИКОМ И СУБЈЕКТИМА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА УПРАВЉАЊА И НАЧИН ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ ЊЕГОВЕ ПРИМЕНЕ
17. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ И НАЧИН ЊИХОВОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА

УВОД

План управљања спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период од 2020. до 2029. године, доноси се у складу са одредбама члана 52. Закона о заштити природе ("Сл. Гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018 – др. закон) и Одлуке о заштити споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана “ („Сл. лист општине Нови Бечеј“ бр. 5/99); за управљача овог споменика природе одређено је ЈВП „Воде Војводине“ из Новог Сада.

Планом управљања одређује се начин спровођења заштите, коришћења и управљања спомеником природе, смернице и приоритети за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја, као и развојне смернице, уз уважавање потреба локалног становништва. На план управљања спомеником природе које је проглашено актом надлежног органа аутономне покрајине, односно надлежног органа јединице локалне самоуправе, сагласност даје орган надлежан за послове заштите животне средине аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе по претходно прибављеном мишљењу завода.

Споменик природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ налази се на обали Тисе, на простору комплекса црпне станице Кумане, на површини од 1.384,74m². Храст лужњак представља капиталан, до данас најлепши регистрован примерак своје врсте у Војводини. Овај значајан споменик природе са комплексом парне црпне станице из 1895. године, има значајне потенцијале за развој еко туризма, као и разних едукативних програма за школе и факултете.

1. ПРИКАЗ ГЛАВНИХ ПРИРОДНИХ И СТОРОНИХ ВРЕДНОСТИ

Храст лужњак – (*Quercus robur L.*) је врло распрострањено европско и западно–азијско дрво. Може да достигне висину и до 50 метара са стаблом пречника око 2,5 метара, док су неретке појаве пречника и до преко 6 метара. Дуговечно је дрво које може да дочека старост и до 2000 година.

Крошња му је широка, неправилна и добро разграната, са јаким, кривим и неправилним, коленасто савијеним гранама. Коренов систем му је јако развијен. У младости развија жилу срчаницу (централни корен), која продире у дубину по неколико метара. Касније се развијају бочни корени у ширину. Цвета са листањем у априлу–мају.

Храст лужњак обично расте у равницама и долинама, на дубоком, плодном и влажном земљишту које је повремено плављено. Овај храст расте и на земљиштима која нису на површини плодна, али која у дубљим слојевима имају довољно хранљивих материја и воде. На сувим и плитким земљиштима не успева. Може да поднесе извесну количину соли у земљишту, док на киселим земљиштима успева веома слабо.

Има дуг вегетациони период и показује велику пластичност. Храст лужњак је фотофилна врста па је склоп редак. Осетљив је на касне мразеве, али може да издржи високе температуре. Код нас су се издиференцирале две асоцијације лужњакових шума, и то на западу асоцијација *Genisto-Quercetum roboris Horv.* и асоцијација *Querceto-Fraxinetum serbicum Rudski*–српска шума лужњака и јасена.

Храст у дворишту црпне станице у Куману – Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана представља до данас најлепши регистрован примерак своје врсте у Војводини. Величанственог је пораста, хабитуса и процењене старости од преко 300 година. Налази се на територији Општине Нови Бечеј, на катастрској парцели бр. 8531, (КО Кумане), у централном делу дворишта црпне станице 4–10 Кумане (око 20m удаљености од основе насипа са брањене стране). Под спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ подразумева се стабло храста и припадајући простор (простор испод крошње). Границу простора споменика природе чини пројекција крошње пречника 42 m где је центар круга односно дебло храста.

Дендрометријске карактеристике (15.11.2019.) овог изузетног стабла храста су:

- Висина стабла 29,30 m
- Висина дебла до првих грана око 3,00 m
- Обим дебла на 1,3 m је око 7,3 m
- Распон круне 29,50 x 31,25 m

За овај споменик природе III категорије, одређен је режим заштите II степена, укупне површине 1384.74 m²

2. ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ДОБРА

Обиласком терена стручног сарадника Покрајинског завода за заштиту природе 15.11.2019. године, констатовано је да стабло храста лужњака и поред лома једне од основних грана, са својим дендрометријским карактеристикама доминира простором и представља један од најлепших регистрованих примерака своје врсте на простору АП Војводине.

Уочено је да храст има извесна ентомолошка и фитопатогена оштећења у доњем делу дебла. Коренов систем је у изузетно добром и виталном стању, што је у претходном периоду унапређено потхрањивањем и насипањем хумуса.

До сада предузете мере заштите, пре свега редовно резивање сувих и оштећених грана, постављање громобрана, као и подупирање критичних грана протеклих година, помогле су да се очува здравствено стање храста лужњака. На Споменику природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ дошло је до ломљења велике усправне скелетне гране почетком августа месеца 2016. године. Извршена је санација озледа насталих услед ломљења гране. После овог и претходног ломљења друге гране, крошња храста је разређена при чему је измењен његов хабитус.

Шумарски факултет из Београда, спровео је истраживања крајем 2013. године, посебно кад је у питању мерење структуре дрвета помоћу резистографа. Резултати истраживања показали су да је већи део дебла храста без трулежи и оштећења од инсеката, као и да су потребне контроле и санација одговарајућим мерама и технологијама паразитске популације гљива и инсеката које су регистроване на појединим местима на стаблу.

3. УСЛОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ И МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Предлог Плана управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период 2020-2029. године састављен је у складу са условима заштите природе, које је Покрајински завод за заштиту природе Управљачу, „ЈВП Водс Војводинс“, издао решењем. Поред овог документа, основ за писање плана била је Одлука о стављању под заштиту Споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“, коју је донела Скупштина општине Нови Бечеј 05.05.2009. године.

Број: 03-3428/2
Датум: 06.12.2019.

Јавно предузеће
»ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ«
НОВИ САД

Примљено: 19.12.2019

Орг. јед.	Број	Цена	Вредност
Т	100	118	

ЈВП „Воде Војводине“
Булевар Михајла Пупина 25
21000 Нови Сад

Веза: Ваш предмет бр. I-100/104 од 29.11.2019. године.

Покрајински завод за заштиту природе (у даљем тексту Завод), на основу члана 9. и 102. Закона о заштити природе („Сл. гласник“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-испр., 14/2016 и 95/2018-др. закон), Одлуке о заштити Споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ (СО Нови Бечеј бр. 02-322-1/99 од 20.09.1999. године и Одлуке о измени одлуке о заштити споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ бр. II 02-501-24/2009 од 5.5.2009. године и члана 141. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, број 18/2016), помоћник директора др Слободан Пузовић по овлашћењу директора бр. 06-3015 од 29.10.2018. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о условима заштите природе за израду Плана управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период 2020-2029. године

I. За потребе израде Плана управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период 2020-2029. године, утврђују се следећи услови заштите природе:

1. У складу са чланом 52. Закона о заштити природе треба донети план управљања за период од десет година.
2. План управљања израдити у складу са чланом 53. Закона о заштити природе односно:

- дати приказ главних природних и створених вредности, као и природних ресурса;
- оцену стања животне средине заштићеног подручја;
- преглед конкретних активности, делатности и процеса који представљају фактор угрожавања заштићеног подручја;
- дугорочне циљеве заштите, очувања и унапређења и одрживог развоја;
- анализу и оцену услова за остваривање тих циљева;
- приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности;
- приоритетне задатке научноистраживачког и образовног рада;
- планиране активности на одрживим коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора;
- просторну идентификацију планских намена и режима коришћења земљишта;

- активности на промоцији вредности заштићеног подручја;
  - студијску (истраживачку), програмску, планску и пројектну документацију потребну за спровођење циљева и активности;
  - облике сарадње и партнерства са локалним становништвом и другим власницима и корисницима непокретности;
  - активности и мере на спровођењу плана са динамиком и субјектима реализације плана управљања и начин оцене успешности његове примене;
  - финансијска средства и друге материјалне претпоставке за извршавање поверених послова у управљању заштићеним подручјем и начин њиховог обезбеђења.
3. Неопходно је да у План управљања уђу све мере заштите из акта о заштити СП „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“.
  4. На План управљања прибавити сагласност надлежног органа јединице локалне самоуправе по претходно прибављеном мишљењу Завода.
  5. О предлогу плана управљања заштићеним подручјем СП „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ управљач је дужан да обавести јавност, што подразумева јавни увид у предложени план. Јавни увид организује и спроводи управљач заштићеног подручја и траје 30 дана (члан 54. Закона о заштити природе).

II Подносилац захтева је дужан да радове и активности изведе у складу са издатим условима из тачке I овог решења.

III Уколико подносилац захтева у року од две године од дана достављања акта не отпочне радове и активности за које је акт о условима заштите природе издат, дужан је да прибави нови акт. Такође, уколико дође до измена захтевом наведених активности, или промене локације/подручја, носилац активности дужан је да поднесе Покрајинском заводу за заштиту природе нов захтев за издавање акта о условима заштите природе.

IV Ово решење не ослобађа обавезе подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

ЈВП „Воде Војводине“ из Новог Сада, Булевар Михајла Пупина 25, обратило се Заводу са захтевом за издавање услова заштите природе за израду Плана управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период 2020-2029. године.

Накн увид у документацију и Регистар заштићених подручја које води овај Јавни утврђено је да је храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана стављено под заштиту Одлуком о заштити споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“-СО Нови Бечеј бр.02-322-1/99 од 20.09.1999. године и Одлуком о

измени одлуке о заштити споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ бр. II 02-501-24/2009 од 5.5.2009. године.

Важећом Одлуком старање о спровођењу прописаних мера и услова заштите поверено је ЈВП „Воде Војводине“ из Новог Сада. План управљања за СП „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ представља основу за очување, унапређење, одрживо коришћење и приказивање природних и других вредности стабла храста лужњака

Чланом 8. Закона о заштити природе Планирање, уређење и коришћење простора, природних ресурса и заштићених подручја спроводи се на основу просторних и урбанистичких планова, планске и пројектне документације, основа и програма управљања и коришћења природних ресурса и добара у рударству, енергетици, саобраћају, водопривреди, пољопривреди, шумарству, ловству, рибарству, туризму и другим делатностима од утицаја на природу, у складу са мерама и условима заштите природе.

Имајући у виду утврђене чињенице, дати су услови као у диспозитиву.

Такса на захтев и такса за Решење, по тар. бр.1 и тар. бр.9, су наплаћене у складу са Законом о републичким административним таксама („Сл. гласник РС“, бр. 43/2003, 51/2003-испр., 61/2005, 101/2005-др. закон, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 70/2011-усклађени дин. изн., 55/2012-усклађени дин. изн., 93/2012, 47/2013-усклађени дин. изн., 65/2013 др. закон, 57/2014-усклађени дин. изн., 45/2015-усклађени дин. изн., 83/2015, 112/2015, 50/2016-усклађени дин. изн., 61/2017-усклађени дин. изн., 113/2017, 3/2018-испр., 50/2018-усклађени дин. изн., 95/2018 и 38/2019-усклађени дин.изн).

Поука о правном леку:

Против овог Решења може се поднети жалба Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине, а преко Покрајинског завода за заштиту природе, у року од 15 дана од дана достављања овог Решења уз доказ о уплати Републичке административне таксе у износу од 470,00 динара на текући рачун бр. 840-742221843-57, позив на број 59013 по моделу 97.

Решено у Покрајинском заводу за заштиту природе под бројем 03-3428/2 од 06.12.2019. године.

Помоћник директора

др Слободан Пузовић

Доставити:

1. Наслову,
  1. Општина Нови Бечеј, Инспектор за заштиту животне средине, Жарка Зрењанина 8, 23272 Нови Бечеј
2. Документацији (СП „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“),
3. Архиви.

По завршетку израде овог плана, добијено је Мишљење Покрајинског завода за заштиту природе да су у његовом садржају испуњени сви услови заштите природе који су прописани Решењем о условима заштите природе за писање овог документа.

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ
Србија ■ 21101 Нови Сад ■ Радолика 20А
Тел: 021/4896301 ■ Факс: 021/46610852
e-mail: novisad@pzp.rs ■ www.pzpr.rs

INSTITUTE FOR NATURE CONSERVATION OF VOJVODINA PROVINCE

Serbia ■ 21101 Novi Sad ■ Radnika 20A
Phone: +381214896301 ■ Fax: +381216010852
e-mail: novisad@pzpr.rs ■ www.pzpr.rs

Број: 03-356/2
Датум: 11.02.2020.

Јавно водопривредно предузеће
»ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ«
НОВИ САД

Прихваћено:	19 FEB 2020		
Орг. јед.	Број	Примљ.	Вредност
1-	111/	10	

ЈВП „Воде Војводине“
Булевар Михајла Пупина 25
21000 Нови Сад

Вежа: Ваш предмет бр. I-111/6 од 07.02.2020. године

Предмет: Мишљење на уграђеност услова заштите природе на План управљања СП „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период 2020-2029. године

Поступајући по Вашем захтеву, на основу члана 54. и члана 102., став 7, Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-испр., 14/2016 и 95/2018-др. закон), Покрајински завод за заштиту природе даје

МИШЉЕЊЕ

Предложени План управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период 2020-2029. године израђен је у складу са чланом 53. Закона о заштити природе („Сл. гласник“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-испр., 14/2016 и 95/2018-др. закон), Одлуком о заштити стабла (СО Нови Бечеј бр.02-322-1/99 од 20.09.1999. године) и Решења о условима заштите природе број: 03-3428/2 од 06.12.2019. године..

Све планске активности и радови су у функцији заштите и очувања заштићеног стабла.

Имајући у виду напред изнетог, Покрајински завод за заштиту природе даје позитивно мишљење на План управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период 2020-2029. године.

Помоћник директора:
по овлашћењу бр.
06-3015 од 29.10.2018. године

Слободан Пузовић

Доставити:

- наслову
- архиви Завода
- документацији Завода (СП „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“)

113.

4. ВОДНИ УСЛОВИ

За израду предлога Плана управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период 2020-2029. године, исходовани су водни услови од Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство. Услови су дати у складу са одредбама Закона о водама, смерницама из Водопривредне основе РС („Службени гласник РС“, број 11/02) и пратећим подзаконским актима и представљали су један од основа за писање овог планског документа.

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина
**Покрајински секретаријат за
пољопривреду, водопривреду и шумарство**

Булевар Михајла Пупина 16, 21000 Нови Сад
Т: +381 21 487 44 11; 456 721 Ф: +381 21 456 040
rsrp@vojvodina.gov.rs

БРОЈ: 104-325-179/2020 04 ДАТУМ: 03.08.2020. године
36

Јавно пољопривредно предузеће
«ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ»
НОВИ САД

Примљено: 06 АУГ 2020			
Служ. Јед.	Број	Датум	Врлоност
1-100/	64		

На основу надлежности Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство, сагласно члану 118 Закона о водама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон), у вези са чланом 33 Покрајинске скупштинске одлуке о покрајинској управи („Службени лист АП Војводине“ број 37/2014, 54/2014-испр., 37/2016, 29/2017 и 24/2019) и овлашћења покрајинског секретара истог органа број 104-031-138/2015 од 02.06.2015. године, решавајући по захтеву подносиоца ЈВП „Воде Војводине“, Булевар Михајла Пупина 16, Нови Сад, матични број 08761809, ПИБ 102094162, у поступку издавања водних услова, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство издаје

ВОДНЕ УСЛОВЕ

За израду Плана управљања заштићеним подручјем Споменик природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период 2020.-2029. године, издају се следећи водни услови:

1. Планом управљања треба предвидети такве радове којима се неће нарушавати функционалност и стабилност водних објеката, нити ће се водни објекти оштећивати.
2. Радовима предвиђеним предметним Планом не смеју се ометати, нити спречавати хидротехнички радови и редовно одржавање водних објеката који се налазе на предметном подручју.
3. Приликом израде предметног Плана поштовати члан 1 Закона о водама („Службени гласник РС“, број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон), којим се уређује правни статус вода, интегрално управљање водама, управљање водним објектима и водним земљиштем, изворима и начину финансирања водне делатности, надзор над спровођењем овог закона, као и друга питања значајна за управљање водама.
4. Члановима 8 и 9 Закона о водама дефинисано је водно и приобално земљиште и на њима се морају примњивати одредбе Закона о водама. План управљања урадити у складу са наредним.
5. Планом управљања испоштовати и члан 10 Закона о водама, којим је дефинисана намена водног земљишта.
6. Предметним Планом предвидети такве радове и активности којима се ни на који начин неће реметити могућности и услови одржавања и функција водних објеката за уређење водотока, за заштиту од поплава, за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода-одводњавање, за коришћење вода, као и водни објекти за заштиту вода и мониторинг, у складу са члановима 13, 14, 15, 16, 17, 18 и 19 Закона о водама.
7. Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, обезбеђења пролаза великих вода и спровођења одбране од поплава, у свему уважити одредбе члана 133 и 134

Закона о водама. Забрана вршења радњи из члана 133 Закона о водама, може се проширити и изван граница водног земљишта, ако би се тим радњама угрозио водни режим или водни објекти.

8. Чланом 9а Закона о водама дефинисано је управљање водним земљиштем у јавној својини. Чланом 23 истог Закона дефинисано је управљање водним објектима. План управљања урадити у складу са наведеним.

9. На катастарској парцели број 8531 К.О. Кумане на којој се налази храст налазе се и следећи објекти:

- Прва линија одбране од поплава реке Тиса ДЕОНИЦА Д.17.1.1. од км 66+725 до км 52+065

Ножица насипа удаљена је од стабла 17 м, а крошње је удаљена 7 м

- Стара црпна станица је удаљена 18.5 од стабла.

- Трафо станица са два трансформатора снаге 50 kVA, повезана на дистрибутивну мрежу преко два 20kV далековода, удаљена је од стабла 24 м

- Решеткасти стуб за далеководе је удаљен од стабла 35м

- Помоћне зградесе налазе на удаљености од стабла од 18 м

- Копани бунар се налази на 9 м удаљености од стабла

- Пијезометар се налази на 8 м удаљености од стабла

- Чуварница и стан машинисте су је удаљени 18 м од стабла.

- Канал I се налази а катастарским парцелама 8180 и 8531 К.О. Кумане и од стабла је удаљен 45 м.

Сви наведени објекти морају бити обухваћени приликом израде Плана.

10. Планом поштовати карактеристике мелиоративних канала:

Канал	стацножа	Кота леве обале	Кота десне обале	Кота пројектног дна канала	Кота пројектоване дна	Ширина канала	Пад дна канала	Нагиб косина канала	Пројек брзина	Пројектован проток
	km	m	m	m	m	m	%		m/s	l/s
Канал I	0+000	74.2	74.2	70.1	72.00	4.00	0.12	2.50	0.304	2838
	0+150	74.2	74.2	70.8	72.2	3.00	0.12	2.50	0.282	2060
Канал I-1	0+000	74.2	74.2	70.89	72.11	1.50	0.15	1.50	0.22	1125

11. У зони радно инспекционих стаза мелиоративних канала које су ширине 10 м на левој и десној обали мелиоративног канала, у ванграђевинском реону, не могу се градити објекти

- постављати ознаке, ограде и сл. Овај појас треба да остане слободан и у свако доба проходан за тешку грађевинску механизацију која ради на одржавању водних објеката.
12. Карактеристике насипа на деоници Д.17.1.1. од км 66+725 до км 52+065: ширина круне 6.00 м, брањена косина насипа 1:2, 1:3 и 1:7 и небрањена косина 1:3.
- 12.1. Током 70-тих година реконструисана је прва линија одбране од поплава реке Тиса лева обала, на 1% велику воду на неким местима је и надвишена за готово 1.00 м. На предметној деоници се смењују висок терен и реконструисан насип тако да чине заједно одбамбену линију.
- 12.2. Обзиром на малу удаљеност ножице насипа од стабла хроста, према мишљењу подручног водопривредног предузећа, стабло хроста заједно са кореновим системом тренутно не угрожава стабилност одбрамбене линије, али је потребно изоставити из Плана управљања насип и црпну станицу са чуварском кућицом. Ово се тражи из разлога да се несметано могу обављати радови на редовном одржавању црпне станице и насипа, као и спровођење мера за одбрану од поплава и вршење саме одбране од поплава.
13. На насипима и другим водним објектима забрањено је копати и одлагати материјал, вући посечено дрвеће, прелазити и возити моторна возила, осим на местима где је то дозвољено и обављати дуге радње којима се може угрозити стабилност водних објеката.
14. За планирање било каквих радова и активности на водном земљишту морају се тражити нови водни услови. Ово важи и за обележавање граница подручја, постављање разних табли и сл.
15. За све планиране активности које ће се обављати у оквиру предметне локације, мора се предвидети адекватно техничко решење, у циљу спречавања загађења земљишта и површинских и подземних вода.
16. Све активности предвиђене предметним Планом управљања морају бити у складу са законским и подзаконским актима који регулишу потпуну заштиту земљишта и површинских и подземних вода од загађења: Законом о водама („Службени гласник РС“ број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон), Уредбом о класификацији вода („Службени гласник СРС“ број 5/68), Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање (Службени гласник РС, број 67/11, 48/12 и 1/16), Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање (Службени гласник РС, број 24/14), Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање (Службени гласник РС, број 50/12), Правилником о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима (Службени гласник РС, број 33/16) и Правилником о опасним материјама у водама („Службени гласник СРС“ број 31/82).
17. У канале и друге водотоке забрањено је испуштање било каквих вода осим условно чистих атмосферских и пречишћених отпадних вода које по Уредби о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, број 50/12) омогућују одржавање минимално доброг еколошког статуса (II класе вода) и које по Уредби о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. Гласник РС“, број број 67/11, 48/12 и 1/16) задовољавају прописане вредности.
18. Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода, заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, као и вршења радњи којима се може утицати на промену количине и квалитета воде у водотоцима, забране и ограничења су дефинисане чланом 133. Закона о водама („Сл. гласник РС“, број 30/10, 93/12, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон).
19. На подручјима заштићеног природног добра, диспозицију отпадних вода у површинске воде вршити у складу са режимом прописаног степена заштите, тј. применити степен пречишћавања отпадних вода за осетљива подручја којим ће се обезбедити одржавање одличног еколошког статуса реципијента у складу са параметрима прописаним Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и

седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12), а којим се неће нарушити својства предела због којих су проглашени заштићеним природним добром. Уколико се Планом управљања предвиђају активности које имају везе са испуштањем отпадних вода, поштовати наведено.

20. За све недостајуће податке инвеститор Плана се може обратити подручном водопривредном предузећу ВПД „Горњи Банат “ ДОО Кикинда.
21. Носилац израде Плана у обавези је да писменим путем обавести овај Секретаријат о почетку излагања на јавни увид План управљања и да га достави на увид у графичкој и електронској форми.
22. Важност водних услова престаје по истеку годину дана од дана њиховог издавања, ако у том року није поднет захтев за издавање водне сагласности.
23. По завршетку израде Плана управљања, а пре коначног усвајања, обратити се овом Секретаријату са захтевом за издавање водне сагласности, у складу са чланом 119 Закона о водама.

Образложење

Подносилац захтева ЈВП „Воде Војводине”, Булевар Михајла Пупина 16, Нови Сад, поднеле су захтев број I-100/13 од 10.02.2020. године за издавање водних услова за израду Плана управљања заштићеним подручјем Споменик природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана” за период 2020.-2029.године. У писарници покрајинских органа управе овај захтев је заведен под бројем 104-325-179/2020-04 од 10.02.2020. године.

Водни услови урађени су на основу следеће документације:

1. Мишљење у поступку издавања водних услова број II-337/4-20 од 18.03.2020. године, које је издало ЈВП „Воде Војводине”, Нови Сад;
2. Нацрт Плана управљања заштићеним подручјем Споменик природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана” за период 2020.-2029.године, урађен у ЈВП-у „Воде Војводине Нови Сад-на CD-у и у штампаном облику;
3. Прегледна карта.

На основу приложене документације констатовано је следеће:

Предмет водних услова је израда Плана управљања заштићеним подручјем Споменик природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана” за период 2020.-2029.године.

Храст Лужњак у дворишту црпне станице код Кумана, представља најлепши примерак те врсте у Војводини. Налази се на територији општине Нови Бечеј, на катастарској парцели број 8531 К.О. Кумане, процењене старости преко 300 година.

Управљач над овим спомеником природе је ЈВП Воде Војводине Нови Сад, који има обавезу израде Плана управљања за период од 2020 -2029 године.

Под спомеником природе " Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана "сматра се стабло и припадајући простор испод до крошње.

За овај споменик природе III категорије одређен је режим заштите II степена, укупне површине 1384,74m².

Храст лужњак се налази у дворишту парне црпне станице која се сматра културним добром од историског значаја и под претходном је заштитом је од стране Завода за заштиту споменика културе Зрењанин. Ова два значајна добра чине амбијенталну целину која има велики потенцијал за развој туризма и едукативних програма.

Од мера које треба преузети у наредном периоду се издвајају: праћење здравственог стања храста лужњака - мониторинг на основу кога ће се прописати мере и конзерваторски радови, ангажовање стручњака за ревитализацију стабла са препаратима на бази гљива, ангажовање стручњака за испитивање рада громобрана инсталираног на стаблу храста и његова евентуална поправка, уклањањање сувих и болесних грана, редовно чишћење и дезинфиковање шупљина прегледање шупљина редовно уклањање трулежи, активностикоје се спроводе на одржавању

околине ускладити са осталим активностима на заштити, уређење мањег пристана за повила на Тиси у близини храста, обнова амбијенталне целине око храста коју чине парна црпна станица и пратећи објекти који су под заштитом.

Планиране активности на плану образовног рада и промоцији храста лужњака подразумевају: едукацију и образовање на тему заштите природе, развој и креирање еко туризма, реализација научно-истраживањких пројеката, обука локалног становништва заинтересованог за ову област, окупљање великог броја научне и стручне јавности, постављање информација о вредности овог споменика природе и активносима које се предузимају на плану заштите и унапређења овог природног добра на сајту управљача ЈВП Воде Војводине Нови Сад.

План управљања Спомеником природе Храст Лужњак у дворишту црпне станице код Кумана спроводиће се годишњим програмима управљања, који ће садржати приоритетне задатке и послове. Годишњим програмима прецизираће се динамика извршења, детаљно разрађене теме и висина потребних средстава.

У обухвату Плана управљања налази се део прве линија одбране од великих вода реке Тисе и мелиоративни канали ХМС Кумане I.

Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, у оквиру својих надлежности, дао је водне услове, у складу са одредбама чл. 113-118 Закона о водама („Службени гласник РС”, број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон).

Према одредби члана 117 став 1 Закона о водама, објекат потпада под тачку 19) планови и програми управљања заштићеним односно рибарским подручјем.

Локација припада сливу реке Дунав и водном подручју Дунав.

Мишљење ЈВП-а „Воде Војводине” из Новог Сада, налази се у прилогу аката и њим су предложени услови, који су прихваћени. Приложено Мишљење је обавезан прилог у складу са одредбама члана 118 став 6 Закона о водама.

Услови су дати у складу са одредбама Закона о водама, смерницама из Водопривредне основе РС („Службени гласник РС”, број 11/02) и пратећим подзаконским актима.

Водни услови су уведени у уписник водних услова овог Секретаријата за водно подручје Дунав под редним бројем 388 од 03.08.2020. године, у складу са Правилником о садржини, начину вођења и обрасцу водне књиге („Службени гласник РС”, број 86/10).

ПО ОВЛАШЋЕЊУ ПОКРАЈИНСКОГ СЕКРЕТАРА
В.Д. ПОМОЋНИК СЕКРЕТАРА

Доставити:

- ЈВП-у „Воде Војводине”, Нови Сад, Бул. Михајла Пупина 25
- Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде- Републичкој дирекцији за воде, Нови Београд, Булевар уметности 2а (електронски)
- ЈВП-у „Воде Војводине”, Нови Сад, Бул. Михајла Пупина 25 (електронски)
- Надлежном водном инспектору (електронски)
- Водној књизи
- Архиви

5. РЕШЕЊЕ О ВОДНОЈ САГЛАСНОСТИ

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина

**Покрајински секретаријат за
пољопривреду, водопривреду и шумарство**

Булевар Михајла Пупина 16, 21000 Нови Сад
Т: +381 21 487 44 11; 456 721 Ф: +381 21 456 040
psr@vojvodina.gov.rs

БРОЈ: 104-325-1396/2020-04 ДАТУМ: 18.12.2020, године
36

Јавно водопривредно предузеће
»ВОДЕ ВОЈВОДИНЕ«
НОВИ САД

Примљено: 22 DEC 2020			
Орг. јед.	Број	Примок	Врећност
Т	100/84		

На основу надлежности Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство, сагласно члану 119 Закона о водама ("Службени гласник РС", број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон), у вези са чланом 33 Покрајинске скупштинске одлуке о покрајинској управи („Службени лист АП Војводине“ број 37/2014, 54/2014-испр., 37/2016, 29/2017 и 24/2019) и овлашћења покрајинског секретара истог органа број 104-031-222/2020-08 од 18.11.2020. године и члана 136 Закона о општем управном поступку ("Службени гласник РС", број 18/2016 и 95/2018), поступајући по захтеву ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 25, матични број 08761809, ПИБ 102094162, у управној ствари издавања водне сагласности, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство доноси

РЕШЕЊЕ О ВОДНОЈ САГЛАСНОСТИ

Управљачу ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 25, потврђује се да је План управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период од 2020. до 2029. године, из октобра 2020. године, ЈВП-а „Воде Војводине“ Нови Сад, урађен у скалду са Водним условима број 104-325-179/2020-04 од 03.08.2020. године Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад. За даље поступање по овом Решењу, постављају се следећи услови:

1. Водна сагласност издаје се ради усвајања Плана управљања.
2. Активности које су дате Планом управљања реализовати на начин којим ће се обезбедити заштита и коришћење водних објеката, заштита од режима вода и заштита вода од загађивања.
3. Ова водна сагласност се односи искључиво на достављену документацију. Уколико се предвиђају активности које нису обухваћене приложеним Планом управљања, неопходно је прибавити водна акта у посебном поступку.

Образложење

Подносилац захтева ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 25, поднео је захтев број I-100/84 од 23.10.2020. године Покрајинском секретаријату за пољопривреду, водопривреду и шумарство за издавање водне сагласности на План управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период од 2020. до 2029.

године, из октобра 2020. године, ЈВП-а „Воде Војводине“ Нови Сад. У писарници покрајинских органа захтев је заведен под бројем 104-325-1396/2020-04 од 28.10.2020. године.

Уз захтев достављена је следећа документација:

1. Водни услови број 104-325-179/2020-04 од 03.08.2020. године, које је издао Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад-у Плану;
2. Одлука број V-73/49 од 27.08.2020. године о усвајању Педлога Плана управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период од 2020. до 2029. године;
3. План управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период од 2020. до 2029. године, из октобра 2020. године, ЈВП-а „Воде Војводине“ Нови Сад.

На основу приложене документације констатовано је следеће:

Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, у оквиру својих надлежности, дао је услове у диспозитиву Решења, у складу са одредбама чл. 113, 114, 119-121 Закона о водама ("Службени гласник РС", број 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон).

Према одредби члана 117 став 1 Закона о водама, предмет потпада под тачку 19) планови и програми управљања заштићеним односно рибарским подручјем. На основу члана 43 истог Закона, у смислу водне делатности, у питању је заштита вода од загађивања.

Предмет водне сагласности је План управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период од 2020. до 2029. године, из октобра 2020. године, ЈВП-а „Воде Војводине“ Нови Сад.

Храст Лужњак у дворишту црпне станице код Кумана, преставља најлепши примерак те врсте у Војводини. Налази се на територији општине Нови Бечеј, на катастарској парцели број 8531 К.О. Кумане, процењене старости преко 300 година.

Управљач над овим спомеником природе је ЈВП Воде Војводине Нови Сад, који има обавезу израде Плана управљања за период од 2020 -2029 године.

Под спомеником природе "Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана" сматра се стабло и припадајући простор испод до крошње.

За овај споменик природе III категорије одређен је режим заштите II степена, укупне површине 1384,74m².

Храст лужњак се налази у дворишту парне црпне станице која се сматра културним добром од историског значаја и под претходном је заштитом је од стране Завода за заштиту споменика културе Зрењанин. Ова два значајна добра чине амбијенталну целину која има велики потенцијал за развој туризма и едукативних програма.

Од мера које треба преузети у наредном периоду се издвајају: праћење здравственог стања храста лужњака - мониторинг на основу кога ће се прописати мере и конзерваторски радови, ангажовање стручњака за ревитализацију стабла са препаратима на бази гљива, ангажовање стручњака за испитивање рада громобрана инсталираног на стаблу храста и његова евентуална поправка, уклањањање сувих и болесних грана, редовно чишћење и дезинфиковање шупљина прегледање шупљина редовно уклањање трулежи, активностикоје се спроводе на одржавању околине ускладити са осталим активностима на заштити, уређење мањег пристана за повила на Тиси у близини храста, обнова амбијенталне целине око храста коју чине парна црпна станица и пратећи објекти који су под заштитом. У наредном периоду планира се уређење непосредног окружења храста, између осталог, обнова фасаде и крова црпне станице и обнова њеног

ентеријера, како би цео тај простор постао атрактивна туристичка дестинација. Један од предуслова за то је и поправка атарског пута због лакше доступности предметног простора.

Планиране активности на плану образовног рада и промоцији храста лужњака подразумевају: едукацију и образовање на тему заштите природе, развој и креирање еко туризма, реализација научно-истраживањких пројеката, обука локалног становништва заинтересованог за ову област, окупљање великог броја научне и стручне јавности, постављање информација о вредности овог споменика природе и активносима које се предузимају на плану заштите и унапређења овог природног добра на сајту управљача ЈВП Воде Војводине Нови Сад.

План управљања Спомеником природе Храст Лужњак у дворишту црпне станице код Кумана спроводиће се годишњим програмима управљања, који ће садржати приоритетне задатке и послове. Годишњим програмима прецизираће се динамика извршења, детаљно разрађене теме и висина потребних средстава.

У обухвату Плана управљања налази се део прве линија одбране од великих вода реке Тисе и мелиоративни канали ХМС Кумане I.

Из свега наведеног, овај Секретаријат утврдио је да је План управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период од 2020. до 2029. године, из октобра 2020. године, ЈВП-а „Воде Војводине“ Нови Сад, урађен у складу са Водним условима број 104-325-179/2020-04 од 03.08.2020., те издаје Решење о водној сагласности под условима наведеним у диспозитиву Решења.

Решење је уведено у уписник водних сагласности овог Секретаријата за водно подручје Дунав под редним бројем 160 од 18.12.2020. године, у складу са Правилником о садржини, начину вођења и обрасцу водне књиге („Службени гласник РС“, број 86/10).

Правна поука: Против решења се може изјавити жалба Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде у року од 15 дана од дана достављања решења, путем Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство Нови Сад.

ПО ОВЛАШЋЕЊУ ПОКРАЈИНСКОГ СЕКРЕТАРА
В.Д. ПОМОЋНИК СЕКРЕТАРА

- Доставити:
- ЈВП „Воде Војводине“ Нови Сад, Булевар Михајла Пупина 25
  - Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде – Републичкој дирекцији за воде, Нови Београд, Булевар уметности 2а (електронски)
  - ЈВП-у „Воде Војводине“, Нови Сад, Бул. Михајла Пупина 25 (електронски)
  - Надлежном водном инспектору (електронски)
  - Водној књизи
  - Архиви

6. ПРЕГЛЕД КОНКРЕТНИХ АКТИВНОСТИ, ДЕЛАТНОСТИ И ПРОЦЕСА КОЈИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ФАКТОР УГРОЖАВАЊА ЗАШТИЋЕНОГ ДОБРА

Што се тиче угрожавајућих фактора, битно је споменути да се овај храст налазио на сталној мети громава од када је уклоњен громобран који се налазио уз парну црпну станицу, у непосредној близини храста. Црпну станицу, а уједно и храст, чувао је од удара громава радиоактивни громобран који је био постављен уз стару црпну станицу (источно од храста). Наредбом да се морају уклонити сви радиоактивни громобрани, уклоњен је овај громобран пре много година. Од тада је храст, као највиши објект у околини, био под честим ударима громава који су на овом подручју чести. Временом је храст претрпео велика оштећења па је 2011. године постављена громобранска инсталација на само дрво. Као последица оштећења услед константних удара громава, дошло је до слабљења, трулења и на крају пада највеће гране храста 2016. године. Из горе наведеног разлога потребне су повремене провере исправности рада громобрана.

Други фактори угрожавања односе се на појаву пепелнице, гљиве трулежнице, ваши, стрижибуба и мрава, посебно у шупљим деловима дебла, те редовно треба спроводити билошко-техничке мере заштите.

7. ДУГОРОЧНИ ЦИЉЕВИ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА

У наредном периоду планирамо да обновимо и допунимо табле за обележавање и инфо табле, у складу са Правилником о начину обележавања заштићених природних добара („Сл. гласник РС“, бр. 30/92, 24/94 и 17/96). У плану је додатно уређење непосредног окружења храста како би се обезбедио његов несметани раст и развој. Између осталог, планирана је и обнова фасаде и крова, као и адаптација ентеријера старе црпне станице у близини овог храста. На овај начин би цео простор имао предуслове да се претвори у атрактивну туристичку дестинацију, чиме би се објединила културно-историјска и природна вредност овог места. Један од предуслова за наведено је поправка атарског пута, како би се омогућио прилаз сувоземним путем и лакша доступност комплексу. Да би се унапредио развој простора, потребно је поново размотрити могућности организовања пристана и приступ за мања пловила, како би овај простор био још приступачнији и атрактивнији за све заинтересоване посетиоце.

Такође, као Управљачи овог споменика природе, дужни смо да доносимо годишње програме управљања и заштите овог природног добра, који су у складу са десетогодишњим планом.

Редовни мониторинг и праћење здравственог стања је такође неопходана активност како би се предупредили напади болести и штеточина и продужио век овом стаблу. Све активности које за циљ имају заштиту и унапређење стања храста и простора на ком се налази, спроводиће се у сарадњи са општином Нови Бечеј, уз подршку Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, ангажовање удружења из месне заједнице Кумане, као и уз стручни надзор координатора из Покрајинског завода за заштиту природе.

8. АНАЛИЗА И ОЦЕНА УСЛОВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ТИХ ЦИЉЕВА

Може се рећи да су услови потребни за остваривање планираних циљева задовољавајући, ако узмемо у обзир све субјекте који су исказали заинтересованост да подрже заштиту и афирмацију овог споменика природе. Све активности биће спроведене уз подршку општине Нови Бечеј, Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, стручну помоћ Покрајинског завода за заштиту природе и свакако уз ангажовање удружења из месне заједнице Кумане као и омладине, школске деце и свих заинтересованих грађана. Потенцијални проблеми могу настати услед недостатка средстава за финансирање планираних активности.

9. ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА ЗАШТИТИ, ОДРЖАВАЊУ, ПРАЋЕЊУ СТАЊА И УНАПРЕЂЕЊУ ПРИРОДНИХ И СТВОРЕНИХ ВРЕДНОСТИ

Храст лужњак се налази у дворишту парне црпне станице која се сматра културним добром од историјског значаја, и под претходном је заштитом од стране Завода за заштиту споменика културе Зрењанин. Ова два значајна добра заједно чине амбијенталну целину која има велики потенцијал за развој туризма и едукативних програма.

Ради успешног спровођења заштите и унапређења здравственог стања храста лужњака, ЈВП „Воде Војводине“ ће у сарадњи са Покрајинским заводом за заштиту природе и у наредном периоду реализовати редовно праћење евентуалних промена на стаблу и предузети све потребне превентивне мере како не би дошло до његовог оштећења. Храст, као и цео простор у његовој непосредној околини, у догледно време могао би представљати атрактивну туристичку дестинацију, од културно-историјског, научног, образовног и природног значаја.

Мере које је потребно предузети у наредном периоду:

- Редовно спровођење активности на праћењу здравственог стања стабла храста лужњака – мониторинг (ентомолошка, фитопатолошка

и физичка оштећења). На основу мониторинга ће се одредити потребне мере неге и конзерваторски радови;

- Ангажовање стручне куће која би израдила елаборат и план за ревитализацију стабла са препаратима на бази гљиве *Trichoderma* или уз помоћ неке друге прихватљиве методе;
- Ангажовање стручњака за испитивање рада и евентуалну поправку громобрана инсталираног на стаблу;
- Спровођење осталих биолошко-техничких мера неге и заштите:
  - Уклањање сувих, поломљених и болесних грана;
  - Редовно чишћење и дезинфиковање шупљина на деблу, као и рачвања основних грана;
  - Посебно обратити пажњу на појаву пепелнице, гљиве трулежнице, ваши и стрижибубе;
  - Потребно је редовно уништавати заражене делове стабла који се нађу на земљи испод крошње;
  - Редовно уклањати карпофоре гљива трулежнице, пошто се из њих ослобађају споре које могу ширити заразу.
- Активности које се спровode на одржавању околине споменика природе ускладити са осталим активностима на заштити;
- Обнова амбијенталне целине око храста, коју чине зграда старе парне црпне станице из 1895. године и пратећи објекти под претходном заштитом завода за заштиту споменика културе;
- Уређење мањег пристана за пловила на Тиси у близини храста;

10. ПРИОРИТЕТНИ ЗАДАЦИ НАУЧНО - ИСТРАЖИВАЧКОГ И ОБРАЗОВНОГ РАДА

Имајући у виду чињеницу да у Србији нема пуно појединачних примера храста лужњака оволике старости као што је „Храст лужњак у дворишту црпне станице у Куману, који одолева вишевековним притисцима времена, задржавши способност да сваке године плодоноси, изузетна је потреба и значај за његовим научно-истраживачким анализама. Посебно би генетска и фенолошка истраживања требало спроводити у циљу очувања генофонда ове врсте. Осим тога подручје са овако богатом природном вредношћу, и туризметом какав је овај храст лужњак, до данас најлепши регистрован

примерак своје врсте у Војводини, представља изузетно атрактивно место за организовање разних програма едукације за младе на тему заштите природе и одрживог развоја. С тим у вези, врло је битно активно укључити локално становништво у реализацију плана управљања, кроз еколошке секције, едукације, презентације и слично. Требало би указати локалном становништву на значај очувања овог споменика природе за локалну заједницу и омогућити им активнију улогу у његовој заштити и промоцији. Уз доследну бригу и примену одређених санационих мера, спречавање активности на заштићеном простору које могу биолошки, пејзажно и визуелно угрозити сам Споменик природе, стаблу би се продужило трајање и очувао генофонд врсте.

Овај локалитет има потенцијал да се уврсти у занимљиву дестинацију дечијих екскурзија и као занимљива туристичка дестинација за све љубитеље природе. Такође, овај храст лужњак може представљати занимљив предмет интересовања за научно-истраживачке институције.

Планиране активности на плану образовног рада и промоције храста лужњака:

- Едукација и образовање на тему заштите природе и одрживог развоја;
- Развој и креирање програма еко-туризма који подразумева реализацију концепта одрживог развоја, а уједно подстиче одговорност локалног становништва према животној средини и очувању културне баштине;
- Реализација научно-истраживачких пројеката и еко кампова;
- Обука локалног становништва за учешће у програмима одрживог развоја, ту пре свега мислимо на бројна удружења из месне заједнице Кумане, као и остало локално становништво заинтересовано за ову област;
- Окупљање великог броја научне и стручне јавности, ученика и студената, љубитеља природе, становника локалне заједнице и других и промовисање овог значајног природног добра кроз приказивање презентација и филмова на тему заштите споменика природе и организовање ликовних колонија;
- Постављање информација о вредности овог споменика природе као и актуелне информације о активностима које се спроводе на плану заштите и унапређења овог заштићеног природног добра на сајт ЈВП „Воде Војводине“.

11. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ НА ОДРЖИВОМ КОРИШЋЕЊУ ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ, РАЗВОЈУ И УРЕЂЕЊУ ПРОСТОРА ОКО СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ

Планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора, у оквирима заштите и развоја Споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ подразумевају:

- Заштиту и уређење простора природног добра у мери која не нарушава његов аутентични изглед;
- Утврђивање капацитета за одрживо очување;
- Рационално коришћење природе, природних и културних вредности простора;
- Одрживи развој заснован на природним и створеним потенцијалима туристичке регије;
- Уређење и коришћење простора у складу са прописаним режимима заштите и на начин који омогућава очување природних вредности;
- Одрживи развој интерних и екстерних активности на начин који не угрожава вредности заштићеног природног добра (водопривреда, пољопривреда, занатство и домаћа радиност);
- Опремање и уређење простора за потребе туризма и рекреације у складу са Просторним планом подручја посебне намене мултифункционалног коридора Тисе;
- Чување и одржавање заштићеног подручја, амбијенталне разноврсности и лепоте предела;
- Научно-истраживачки и образовни рад;

12. ПРОСТОРНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПЛАНСКИХ НАМЕНА И РЕЖИМА КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА

Споменик природе се налази на подручју општине Нови Бечеј, КО Кумане на катастарској парцели број 8531, у државној својини.

Основна намена храста лужњака, као и простора коју захвата његова крошња, биће едукативне и туристичке природе, доступна свим радозналим посетиоцима, заљубљеницима природе, као и онима који буду исказали заинтересованост за научна истраживања. Све активности које се буду планирале на овом простору, реализоваће се уз предходну сагласност Управљача и Завода за заштиту природе.

Скупштина општине Нови Бечеј је на седници одржаној 20.09.1999. године, донела Одлуку о заштити Споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“, која је измењена 05.05.2009. год. када је уместо

ВП „Горњи Банат“ за управљача именовано ЈВП „Воде Војводине“. За споменик природе установљен је режим заштите II степена и прописани су услови и мере заштите којим се:

I. **Забрањује:**

1. Заштићено стабло сећи, ломити му гране, кидати лишће или предузимати друге радње које би могле изменити његов изглед или довести у питање његов биолошки опстанак;
2. Депоноване смећа и другог отпада;
3. Паркирање и наслањање пољопривредних машина на стабло;
4. Ложење ватре испод крошње.

II. Обезбеђује се предузимање свих биолошко-техничких мера заштите стабла, под условима које утврди Завод за заштиту природе Србије.

У члану 6. ове одлуке, стоји да планови уређења простора, шумско, ловне, привредне и друге основе, програми који обухватају споменик природе, биће усаглашени са Просторним планом Републике Србије.

13. АКТИВНОСТИ НА ПРОМОЦИЈИ ВРЕДНОСТИ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА

Маркетинг

Споменик природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ релативно је ново заштићено подручје, па је неопходно израдити стратегију за његову промоцију, користећи све расположиве савремене методе за промоцију неког подручја са потенцијалом за развој туризма. Ту се пре свега мисли на унапређење постојеће интернет странице управљача ЈВП „Воде Војводине“ са посебним менијем посвећеним заштићеним подручјима, промовисање храста на друштвеним мрежама Фејсбук (Facebook) и Инстаграм (Instagram), израда пропагандног материјала (брошуре, постери, плакати, монографије, беџеви...).

Поред наведеног, пажњу треба посветити брендирању заштићеног подручја, како би овај Споменик природе био препознатљив у региону, а можда и шире. У том смислу, један од првих корака била би израда аутентичних сувенира од сувих и орезаних грана храста, где би значајан удео могла имати локална заједница преко разних удружења која се баве израдом сувенира и очувањем локалне традиције и културе. У наведене активности треба укључити и школску децу из Кумана и околине, како би

промовисање вредности Споменика природе имало и едукативни карактер и дугорочно гледано, позитивне ефекте за афирмацију овог природног добра.

У виду кратких информација хрст лужњак треба представити у туристичким водичима, а на туристичким картама означити место овог Споменика природе, како би се туристи и сви заинтересовани упознали са основним карактеристикама овог вредног природног добра. У том смислу, поставити информативне табле у виду путоказа на прилазним саобраћајницама, са основним подацима Споменика природе (назив и врста, старост и основне димензије). Такође, разна друштва (ловачка, еколошка и сл.) у оквиру својих активности, доста могу учинити на пропаганди овог заштићеног природног добра.

Реализација планираних активности зависиће од финансијских средстава којима се буде располагало.

Културно - едукативне активности

Основни садржај културно-едукативних активности заснива се на развоју и креирању програма екотуризма, који би за циљ имао подстицање одговорности локалног становништва према животној средини, очувању природних целина и очувању културне баштине. Активности ће се реализовати у сарадњи са свим заинтересованим субјектима путем разних акција, едукативних програма и манифестација. Посебан акценат биће усмерен на активности намењене деци школског узраста.

Туризам и рекреација

Сам положај хрста лужњака у близини обале реке Тисе, пружа могућност посете са воде и потенцијалну дестинацију за наутичаре. Природно окружење ширег подручја око хрста може бити атрактивно за рекреативце, ловце, риболовце и све љубитеље природе. Уз богатство живог света, очуване природне вредности и прелепих пејзажа, представља атрактивно место за организовање програма едукације и развој екотуризма. Сам комплекс са црпном станицом и хрстом истиче се као најатрактивнији на овом простору, погодан за одмор посетилаца. Поред природног значаја, овај комплекс има културно-историјски и едукативни значај.

14. СТУДИЈСКА (ИСТРАЖИВАЧКА), ПРОГРАМСКА, ПЛАНСКА И ПРОЈЕКТНА ДОКУМЕНТАЦИЈА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ

Основ за дефинисање дугорочних циљева и активности кад је у питању унапређење стања и заштите овог старог храста представљало је детаљно истраживање Завода за заштиту природе Србије које је приказано у Студији „Споменик природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“, која представља предлог за стављање под заштиту овог храста као природног добра од великог значаја коју је такође израдио стручни тим Завода за заштиту природе Србије. Такође за процену здравственог стања и дефинисање неопходних мера заштите и санације овог стабла од изузетног значаја је студија коју је 2011. године урадио Институт за низијско шумарство и животну средину из Новог Сада, „Здравствено стање стабла храста лужњака (*Quercus robur L.*) у дворишту црпне станице код Кумана и мере за његову санацију“ и друга из 2013. године „Стручни преглед стабла храста лужњака у дворишту црпне станице код Кумана“ коју је урадио Шумарски факултет из Београда.

Од значаја за обједињавање културно-историјске и природне вредности простора које окружује храст, има елаборат Пројекат за уређење целокупног комплекса око храста лужњака са посебним акцентом на реконструкцију старе црпне станице у непосредној близини овог стабла, коју је сачинило ВДП „Горњи Банат“ из Кикинде.

15. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ И ПАРТНЕРСТВО СА ЛОКАЛНИМ СТАНОВНИШТВОМ И ДРУГИМ ВЛАСНИЦИМА И КОРИСНИЦИМА НЕПОКРЕТНОСТИ

Јавно водопривредно предузеће „Воде Војводине“, од момента именовања за управљача спомеником природе, настојало је да оствари квалитетну сарадњу са локалним становништвом, локалном самоуправом и другим корисницима споменика природе, а то ће остати приоритет и у наредном периоду.

Када се говори о храсту лужњаку као заштићеном природном добру, веома је значајно да локална заједница препозна природне вредности подручја на коме живи, да схвате значај заштите природе, да прихвате концепт заштите и одрживог развоја заштићеног подручја, који је опште прихваћен и у другим европским земљама, а то је предност живљења и рада у заштићеном природном добру. Схватајући значај добре комуникације и сарадње са локалним становништвом и другим актерима укљученим у заштиту и промоцију храста лужњака, ЈВП „Воде Војводине“ је у оквиру

десетогодишњег Плана управљања дефинисало низ активности које треба да допринесу остварењу зацртаног циља.

У циљу реализације десетогодишњег Плана управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период од 2020. до 2029. године, Управљач ЈВП „Воде Војводине“ наставиће сарадњу са надлежним државним органима, правним и физичким лицима, невладиним организацијама и другим заинтересованим субјектима, а нарочито са:

- Министарствима и секретаријатима надлежним за питања животне средине и одрживи развој, пољопривреде, шумарства и водопривреде, науку и технолошки развој и привреде;
- Покрајинским заводом за заштиту природе;
- Корисницима заштићеног подручја Споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“
- Средствима јавног информисања;
- Локалним самоуправама (општинама и месним заједницама), као и локалним становништвом;
- Локалним удружењима и друштвима која су показала заинтересованост за заштиту и промоцију храста;
- Локалним и регионалним туристичким организацијама и туристичким агенцијама;
- Образовним установама са територије Војводине;
- Управљачима других заштићених подручја;
- УНДП-ом (Програм за развој Уједињених нација);
- и другим заинтересованим субјектима;

Сарадња се одвија у циљу спровођења мера заштите природних вредности, одрживог коришћења, квалитетне едукације посетилаца и локалног становништва о природним и културним вредностима Споменика природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ и размене искустава.

16. АКТИВНОСТИ И МЕРЕ НА СПРОВОЂЕЊУ ПЛАНА СА ДИНАМИКОМ И СУБЈЕКТИМА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПЛАНА УПРАВЉАЊА И НАЧИН ОЦЕНЕ УСПЕШНОСТИ ЊЕГОВЕ ПРИМЕНЕ

Динамику и субјекте реализације Плана управљања СП „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ за период 2020 - 2029. године, управљач заштићеног подручја, конципирао је према захтевима и задацима које треба да оствари сагласно Акту о заштити.

План управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ садржи велики број задатака, мера и активности које ће непосредно спроводити Управљач, укључујући све надлежне и заинтересоване субјекте. Овим планом одређиваће се начин спровођења заштите, коришћења и управљања заштићеним подручјем, смернице и приоритети за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја, као и развојне смернице, уз уважавање потреба локалног становништва.

План управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ спроводиће се годишњим програмима управљања, који ће садржати приоритетне задатке и послове, на које сагласност даје Министарство, орган надлежан за послове заштите животне средине аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Годишњим програмима прецизираће се поред приоритетних циљева и задатака:

- Динамика њиховог извршења;
- Детаљно разрађене теме;
- Висина потребних средстава;
- Финансијска подлога и подршка заинтересованих субјеката.

Динамика наведених активности и мера ће бити прецизирана у годишњим Програмима управљања. Планови управљања остварују се Годишњим програмима управљања, на које сагласност даје локална самоуправа општина Нови Бечеј.

17. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ДРУГЕ МАТЕРИЈАЛНЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА У УПРАВЉАЊУ ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ И НАЧИН ЊИХОВОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА

Законом о заштити природе утврђено је да се средства за заштиту и развој заштићених природних добара обезбеђују из:

- Средства буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе;
- Средства Фонда за заштиту животне средине;
- Накнада за коришћење заштићеног подручја;
- Прихода остварених у обављању делатности и управљања заштићеним подручјем;
- Средства обезбеђених за реализацију програма, планова и пројеката у области заштите природе;
- Донација, поклона и помоћи;
- Других извора у складу са законом.

Да би се реализовао понуђени План управљања Спомеником природе „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ неопходно је континуирано обезбедити средства из свих наведених извора предвиђених законом, сагласно одређеним програмима, пројектима и темама.

Као допунски начин обезбеђивања средстава за заштиту и развој заштићених природних добара, планирана су учешћа на пројектима који се финансирају из фондова ЕУ.

в.д. директора ЈВП „Воде Војводине“

Срђан Кружевић

